

Lunastuslainsäädännön uudistamistyöryhmä

Asettaminen

Oikeusministeriö asettaa työryhmän valmistelemaan ehdotuksen lunastuslain ja eräiden muiden lakien tarkistamiseksi. Oikeusministeriö asettaa erikseen seurantaryhmän seuraamaan ja arvioimaan työryhmän työtä.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on x.2.2018-28.2.2019.

Tausta

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmaan sisältyvän Suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi, kauppataase nousuun -kärkihankkeen osatehtäväksi on kirjattu omaisuuden suojan parantaminen.

Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta (603/1977) tuli voimaan 1.1.1978. Laki korvasi vuodelta 1898 peräisin olleen lain kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen. Lunastuslakia on muutettu sen voimassaoloaikana 21 kertaa. Muutoksista suurin osa on koskenut menettelyllistä ja hallinnollista sääntelyä. Aineellinen sääntely on säilynyt pitkälti muuttamattomana. Samaan aikaan muu kiinteistötoimituksia koskeva lainsäädäntö on kehittynyt merkittävästi, mikä on osaltaan johtanut sääntelyn hajanaisuuteen.

Lunastuslain mukaan lunastettavan omaisuuden omistajalla on oikeus saada täysi korvaus lunastuksen vuoksi aiheutuvista taloudellisista menetyksistä. Voimassaolevan lunastuslain korvausperusteiden on katsottu johtavan pääsääntöisesti täyden korvauksen vaatimuksen täyttymiseen. Erinäisissä tutkimuksissa on kuitenkin esitetty epäilyksiä, toteutuuko täyden korvauksen vaatimus kaikissa lunastustilanteissa nykyisen sääntelyn puitteissa.

Lunastuslakiin sisältyvän niin sanotun arvonleikkaussäätelyn tarkoituksena on leikata asemakaavoituksesta johtuva alueen arvonnousu lunastuskorvauksesta tilanteessa, jossa valtio, kunta tai kuntayhtymä lunastaa alueen yhdyskuntarakentamista varten. Säätelyn tarpeellisuudesta on esitetty erilaisia näkemyksiä.

Lunastuslainsäädännön tarkistamistarpeita on kartoitettu oikeusministeriössä virkатыönä laaditussa arviomuistiossa (Oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita, 33/2016). Arviomuistio on ollut laajalla lausuntokierroksella ja lausunnoista on laadittu tiivistelmä (Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja, 44/2017). Lisäksi oikeusministeriö tilaa erillisen asiantuntijaselvityksen arvonleikkaussäätelyn mahdollisen kumoamisen vaikutuksista.

Tavoitteet

Tavoitteena on arvioida lunastuslain korvauksen määräämisen perusteiden ja korvausmenettelyä koskevan säätelyn ajantasaisuus sekä tarkistaa lunastuslakia sen varmistamiseksi, että perustuslaista johtuva täyden korvauksen vaatimus täyttyy ja maanomistajien tasapuolinen kohtelu toteutuu kaikissa lunastustoimituksissa. Tavoitteena on myös keventää ja nopeuttaa lunastusasioiden käsittelyä sekä alentaa käsittelystä aiheutuvia kustannuksia.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä on laatia ehdotukset muutoksiksi lunastuslakiin ja muihin siihen liittyviin lakeihin siten, että hankkeen tavoitteet saavutetaan. Ehdotusten tulee pohjautua lunastuslainsäädännön tarkistustarpeista laadittuun arviomuistioon ja siitä saatuun lausuntopalautteeseen.

Arvonleikkaussäätelyyn mahdollisesti tehtävien muutosten vaikutuksia työryhmän toimeksiantoon arvioidaan sen jälkeen, kun edellä mainittu selvitys ja siitä saatu lausuntopalaute on käytettävissä.

Työryhmän on laadittava lainsäädäntöehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Organisointi

Puheenjohtaja
Professori Ari Ekroos, Aalto-yliopisto

Jäsenet
Lainsäädäntöneuvos Jari Salila, oikeusministeriö
NN, maa- ja metsätalousministeriö
NN, ympäristöministeriö
NN, Maanmittauslaitos
NN, Vantaan käräjäoikeus/maaoikeus

Sihteerit
Tutkija Aleksi Heikkilä, oikeusministeriö
NN, Aalto-yliopisto

Pysyvä asiantuntija
NN, Aalto-yliopisto

Työryhmä voi kuulla asiantuntijoita.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän menot maksetaan momentilta 25.01.011.

Ylijohtaja Sami Manninen

Lainsäädäntöjohtaja Antti T. Leinonen

JAKELU työryhmän puheenjohtaja, jäsenet ja sihteeri

TIEDOKSI Oikeusministeriö
- kansliapäällikkö
- tiedotuspäällikkö
- lainvalmisteluosasto
- hankerekisteri